

سرشناسه: موزه رضا عباسی
عنوان و نام پدیدآور: منتخب آثار نقاشی های لاکی در نمایشگاه موزه رضا عباسی /
گردآوری متن آزاده اخوت‌نیا؛ ترجمه متون انگلیسی نازی فاطمی‌مجد؛ عکاس محسن
محمدخانی؛ ابرای موزه رضا عباسی، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و
گردشگری، اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان تهران.

مشخصات نشر: تهران: سبحان نور، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۱۴۸ص: مصور (رنگی): ۲۹ × ۲۲ س.م.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۴۵-۵۰-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: لاک و الکل -- ایران -- نمایشگاه‌ها

موضوع: تذهیب ایرانی -- نمایشگاه‌ها

موضوع: مینیاتور ایرانی -- نمایشگاه‌ها

شناسه افزوده: اخوت‌نیا، آزاده، ۱۳۵۱ -

شناسه افزوده: فاطمی‌مجد، نازی، مترجم

شناسه افزوده: محمدخانی، محسن، عکاس

شناسه افزوده: سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان تهران

رده بندی کنگره: NK ۵ / ۹۹۰۰ / الف ۹م ۱۳۹۱

رده بندی دیویی: ۷۴۵/۷۲۶۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۸۷۳۰۸

منتخب آثار نقاشی های لاکی موزه رضا عباسی

مدیر موزه: شهرام حیدرآبادیان

مسئول نمایشگاه: شهین پورمحمدعلی لاهرودی

امور اجرایی: عذرا مسعود، ناهید حسین زاده، مهدی امینی، دانیال خلیج،

محمد ناطق، عیسی خانلری، حسن تجریشی

روابط عمومی: سیده مریم پورامجد

گردآوری متن: آزاده اخوت‌نیا

ترجمه متون انگلیسی: نازی فاطمی‌مجد

انتخاب و کارشناسی آثار: شهین پور محمد علی

عکاس: استاد محسن محمدخانی

طراحی جلد و صفحات: آتلیه گرافیک کلهر (فرزاد رجبی، آزاده یافتیان)

لیتوگرافی: جامع هنر / چاپ: آرتا / صحافی: سیمرغ

نظارت فنی و هنری: علی اصغر سمیعی فرد

چاپ اول: ۱۳۹۱ ه. ش شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۴۵-۵۰-۰

ناشر: انتشارات سبحان نور

تلفن: ۰۹۱۲-۴۲۲۰۷۹۵ و ۰۲۱-۶۶۴۸۱۶۴۱، ۰۲۱-۶۶۹۵۰۸۷۱

نشر سبحان نور

آغاز سخن

سرعت گرفتن روند پیشرفت‌های روزافزون هنر، دانش و فناوری در سرزمین ایران، مرهون لطف همیشگی خداوند متعال و همت والای اندیشمندانی است که همواره با وجود سختی‌های موجود دست از تلاش برنداشته و با توکل و تعهد مسیر خود را هموار نموده‌اند که این امر باعث سربلندی هرچه بیشتر ایران اسلامی در صحنه‌های جهانی شده است.

طبق تأکیدات همیشگی مقام معظم رهبری در خصوص ارزش جایگاه دانش و اندیشه اسلامی، هر روزه به‌طور مستمر شاهد ارتقاء سطح کیفی پژوهش توسط مسئولین و کارشناسان دلسوزی هستیم که همت ایشان ستودنی است. از طرف دیگر، بدون شک پایه‌ریزی اصولی و پیشرفت‌های عدیده علمی-فرهنگی صورت گرفته در طی دولت‌های نهم و دهم نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران سندی زرین و پرافتخار به کارنامه ایران اسلامی افزوده و این مهم بر مبنای طرح ریزی کارشناسانه و برنامه‌های راهبردی مقام محترم ریاست جمهور، جناب آقای دکتر محمود احمدی‌نژاد میسر گردیده است.

برخود واجب می‌دانم از حمایت‌های همیشگی جناب آقای رئیس‌جمهور که در حوزه فعالیت‌های علمی-فرهنگی همواره مشوق اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان تهران بوده‌اند، سپاسگزاری نمایم. بی‌تردید زحمات فراوان معاونت محترم حفظ و احیاء، جناب آقای مهندس جلالی، کارشناسان محترم اداره حقوقی و ریاست محترم اداره حراست نقشی کلیدی در تحقق این امر ایفا نموده است. همچنین باید اضافه نمایم که درایت علمی-فرهنگی آقای اردشیر شکوفه آبکنار، مدیر مسئول انتشارات سبحان نور به‌منظور چاپ و نشر اثر حاضر با بهترین کیفیت ممکن جای تشکر و قدردانی ویژه دارد. علاوه بر این باید متذکر شوم که برنامه‌ریزی و مدیریت علمی-اجرایی آقای شهرام حیدرآبادیان، سرپرست محترم موزه رضا عباسی، و دلسوزی و همت والای کارشناسان آن موزه باعث به‌ثمر رسیدن چنین دستاورد ارزنده‌ای در حوزه میراث فرهنگی کشور سرفرازمان گردید.

کتاب حاضر که یکی از برجسته‌ترین تولیدات علمی صورت گرفته در طی دوره مدیریت اینجانب به‌شمار می‌آید، براساس یکسری اصول کارشناسی و انتخاب شاخص‌ترین آثار هنر نقاشی لاک‌ی موجود در موزه رضا عباسی در حوزه هنر اسلامی ایران زمین تألیف شده و قطعاً

راهگشای مسیر پژوهشگرانی خواهد بود که سال‌ها در انتظار چاپ و نشر این چنین آثار ارزنده‌ای بوده‌اند. پتانسیل‌های فرهنگی موجود در هر یک از موزه‌های کشور می‌تواند زمینه‌ای مناسب برای آغاز یکسری جنبش‌های اساسی با هدف شناساندن ارزش‌های علمی مجموعه آثاری محسوب شوند که بدون شک در قالب کتاب‌ها و کاتالوگ‌هایی مشابه قابلیت ارائه خواهند داشت. به امید استمرار این قبیل فعالیت‌های پژوهشی و با آرزوی سلامتی و سربلندی همیشگی برای کلیه مسئولین انقلاب اسلامی و پژوهشگران دلسوزی که تمامی تلاش خود را بی‌وقفه صرف سربلندی ایران اسلامی نموده‌اند.

محمد حسین فراهانی
مدیرکل میراث فرهنگی صنایع دستی
و گردشگری استان تهران

www.ketab.ir

پیشگفتار

هنر و هنرمندی جزئی از ساختار اجتماعی و همیشگی مردم ایران زمین بوده و در این راستا با اینکه از اغلب هنرمندان بلندآوازه این عرصه، نامی برجنا نمانده، باید اقرار داشت که ایشان با عشق و همت والای خویش جاودانه‌ترین آثار را در قالب انواع هنرهای تزیینی از خود به یادگار گذاشته‌اند. در میان تمامی ارزش‌های هنری به‌جا مانده از ایرانیان هنرپرور، هنر مینیاتور و نقاشی از جایگاهی متعالی برخوردار است؛ وجود مینیاتورهای بی‌بدیل عهد صفوی که نه در دوران پیش از خود و نه در روزگار پس از خود هیچ هم‌اندازی ندارند، تنها گوشه‌ای از شکوفایی هنر اصیل ایرانیان می‌باشد که این بن‌مایه قوی به مرور در دوران زند و قاجار در شکلی متفاوت، به‌صورت «هنر نقاشی لاک» بر انواع قاب‌های قرآن، قلمدان‌ها، قاب‌های آینه و غیره خود را نشان می‌دهد. با اینکه پیشینه هنر لاک‌کاری فراتر از دوران ذکرشده می‌باشد، با این وجود بدون شک تعدد وجود انواع آثار نقاشی لاک با موضوعاتی نظیر گل و مرغ، مجالس خصوصی دربار، صحنه‌های شکار و نبرد که همگی مزین به امضاء مطرح‌ترین هنرمندان عصر خود هستند، گواه این گفتار است که اوج پیشرفت این هنر را باید به‌ویژه دوران قاجاریه دانست. امروزه نمونه‌های فراوانی از این آثار زینت‌بخش موزه‌های مختلف جهان بوده و موزه رضاعباسی نیز افتخار آن را دارد که امانت‌دار مجموعه نمونه‌هایی با ارزش از هنر نقاشی لاک می‌باشد و آنچه در پیش روی شما قرار گرفته، تنها بخشی از گنجینه مذکور به‌شمار می‌رود که مطابق با ذوق و تعهدات فرهنگی خویش، گلچینی از این آثار را در قالب هفتمین کاتالوگ نفیس انتشار یافته از آثار موزه رضا عباسی در طی دوره مدیریت اینجانب تقدیم حضورتان خواهیم نمود.

در شکل‌گیری اثر حاضر دقت نظر مثبت و سازنده همیشگی بزرگوارانی همچون جناب آقای دکتر فراهانی (مدیرکل محترم میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان تهران) و جناب آقای مهندس جلالی (معاونت محترم میراث فرهنگی اداره کل) نقشی اساسی داشته که از ایشان بی‌نهایت سپاسگزارم. جناب آقای نوروزیگی (ریاست محترم اداره حراست) همواره با همکاری‌های ارزنده خویش مسیر دشوار این‌قبیل فعالیت‌های فرهنگی موزه رضا عباسی را هموار نموده‌اند. سرکار خانم متین (مسئول محترم موزه‌های اداره کل) با تلاش‌های فراوان جهت

پیگیری امور اداری این قبیل تولیدات فرهنگی ارزشمند، زحمات فراوانی را تقبل کرده‌اند که جای قدردانی دارد. همکاری‌های همیشگی و حمایت‌های مالی آقای اردشیر شکوفه آبکنار (مدیر مسئول محترم نشر سبحان نور) و جناب آقای محسن محمدخانی (عکاس) در به‌ثمر رسیدن اینگونه انتشارات باارزش، قابل تقدیر است.

از همکاران بزرگوار موزه رضا عباسی، سرکار خانم پورمحمدعلی (امین اموال محترم فرهنگی)، سرکار خانم حسین‌زاده (مسئول محترم دفتر حوزه مدیریت)، سرکار خانم پورامجد (مسئول محترم روابط عمومی)، سرکار خانم مساعد (مسئول محترم آموزش)، آقای ناطق (مسئول محترم تأسیسات)، خانم‌ها فاطمی‌مجد، یادعلی و اخوت‌نیا (کارشناسان محترم بخش موزه‌داری) و سایر دوستانی که به‌هر شکل ممکن در برپایی نمایشگاه‌های فرهنگی موزه و چاپ آثار ارزشمند آن همت می‌ورزند بسیار سپاسگزارم. امیدوارم همگی این عزیزان در پناه خداوند متعال سربلند و پیروز باشند.

شهرام حیدرآبادیان
سرپرست موزه رضا عباسی
شهریورماه ۱۳۹۱ خورشیدی

www.ketab.ir